Text 1

Příběh 17. listopadu

Všechno začalo 28. října 1939, kdy se oslavy výročí vzniku samostatného Československa proměnily v masové demonstrace proti nacistické okupaci.

Demonstrace byly tvrdě potlačeny německými ozbrojenými složkami, a to i za použití střelných zbraní.

Během střetů s okupačními bezpečnostními složkami byl zastřelen dvaadvacetiletý dělník Václav Sedláček a těžce zraněno bylo 15 dalších osob.

Jedním ze zraněných byl i student medicíny Jan Opletal. Ten svým zraněním nakonec podlehl 11. listopadu.

Opletalův pohřeb 15. listopadu, kterého se účastnily tisíce vysokoškolských studentů, se proměnil v další protinacistickou demonstraci.

Německé úřady reagovaly uzavřením českých vysokých škol a zatčením asi 1200 studentů, kteří byli transportováni do koncentračního tábora Sachsenhausen. Devět vůdčích postav z řad studentů i pedagogů bylo ještě 17. listopadu 1939 popraveno v ruzyňských kasárnách.

Obnovenému Ústřednímu svazu československého studentstva se ve spolupráci s exilovou vládou podařilo během roku 1941 úspěšně ukončit vyjednávání o připomenutí listopadových událostí roku 1939. V londýnské Caxton Hall bylo 16. listopadu 1941 podepsáno Prohlášení spojeneckých studentů k 17. listopadu, které vdechlo život Mezinárodnímu dni studentstva.

Po druhé světové válce se 17. listopad v Československu dlouhá léta nedočkal statutu státního svátku. K jeho odkazu se ale vrátili také pražští vysokoškolští studenti, kteří se sešli na pražském Albertově k 50. výročí uzavření vysokých škol. Tato manifestace postupně přerostla v masovou protikomunistickou demonstraci, která odstartovala události sametové revoluce.

Václav Sedláček (22. dubna 1917 – 28. října 1939)

Narodil se v německém Recklinghausenu nedaleko Dortmundu a v Německu žil se svými rodiči až do roku 1933. Po nástupu Hitlera k moci museli Sedláčkovi Německo opustit a usadili se v Ústí nad Labem, Václav se ale po okupaci československého pohraničí na podzim 1938 přestěhoval do Prahy, kde pracoval jako pekařský učeň. Během potlačování demonstrace 28. října 1939 byl postřelen a na místě zemřel. Sedláčkova pohřbu se i přes zákaz účastnilo množství Pražanů a celý pohřeb byl bedlivě sledován gestapem.

Jan Opletal (31. prosince 1914 – 11. listopadu 1939)

Narodil se ve Lhotě nad Moravou nedaleko Olomouce a po maturitě na gymnáziu v Litovli a absolvování základní vojenské služby nastoupil na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy. Jako studentovi z chudých poměrů, ale s vynikajícím prospěchem se mu podařilo přihlásit se na Hlávkovy koleje, které sloužily hlavně nemajetným studentům. Během osudného 28. října 1939 byl Opletal postřelen na stejném místě jako Václav Sedláček a i když byl hned dopraven do nemocnice a operován, jeho stav se postupně zhoršoval. Nakonec svým zraněním 11. listopadu 1939 podlehl, a stal se tak jedním ze symbolů nacistických represí v českých zemích.

Popravení 17. listopadu

Josef Adamec, Jan Černý, Marek Frauwirth, Jaroslav Klíma, Bedřich Koula, Josef Matoušek, František Skorkovský, Václav Šaffránek, Jan Weinert

©PEDAGOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI; VOJTĚCH ČEŠÍK, MATĚJ KOMÍNEK & PETRA ŠOBÁŇOVÁ, 2021